

Přechod motostřelecké divize do obrany

Plukovník CSc. Josef Průša

O obraně se u nás v posledních letech mluvilo a psalo převážně jen teoreticky. Na podkladě těchto úvah a závěrů je dnes již možné přikročit k další fázi teoretické práce v oblasti obranné problematiky, totiž k hlubším studijním rozborům určitých obranných úkolů, například těch, které se vyskytují v praxi našich cvičení.

Tímto způsobem bude možné obecné závěry a normy konfrontovat se situacemi a podmínkami, které vznikly v průběhu cvičení, jako výsledek srážky vůle a sil dvou „bojujících“ stran a které tedy budou bližší realitě, než jednostranné teoretické úvahy. Situace a podmínky vytvořené při cvičení zcela zákonitě nebudou vždy odpovídat „předpisovým“ normám: divize budou bojovat v pásmech značně širších, při podstatně snížených stavech vlivem předcházejících bojů apod. A takovéto případy by v soudobých podmínkách boje nebyly výjimkou, ale pravidlem.

Pokusím se seznámit čtenáře v zjednodušené formě se studijním rozborem obranného úkolu motostřelecké divize v rámci útočné operace frontu. Úkol divize zněl „...přejít do obrany, zastavit nepřátelský protiúder a v součinnosti s dalšími silami armády zničit nepřátelské protiúderné uskupení!“

Na náčrtu 1 je znázorněn možný vývoj frontové útočné operace k 08.00 hod. dne D 4.

3. armáda červených, útočící na směr rozhodující činnosti Středního frontu, úspěšně proniká k přechodům na řece RÝN, které za svítání dne D 4, v prostoru jižně LUDWIGSHAVEN ovládl operační výsadek.

Modrý po celkově neúspěšných bojích prvních tří dnů operace chce ve střetném sražení paralyzovat úspěšné rozvíjení útočné operace červených dvoustranným protiúderem na sbíhavých směrech: silami 23 od ze severu a silami 5 as z jihozápadu odříznout a zničit pronikající síly 3. armády a umožnit tak svým hlubokým operačním zálohám vyjít do operačního prostoru východně řeky RÝN.

Velitel Středního frontu, v duchu svého původního zámyslu, k 08.00 hod. dne D 4 nařídil:

- hlavní úsilí sil a prostředků frontu soustředit na energické rozvíjení úspěchu 3. armády ve směru západním;
- protiúder modrého ze severu likvidovat silami ...;
- protiúder z jihozápadu likvidovat částí sil 4. armády.

Štáb Středního frontu při zabezpečování těchto nařízení, kromě jiných kalkulací propočítal čas, poměr sil a zhodnotil terén pro úkol 4. armády.

Kalkulace času :

— prvosledové divize 5 as jsou vzdáleny od čáry dotyku 11 a 9 msd k 08.00 hod. dne D 4 asi 100 km, tedy asi 4 hod. přesunu; druhosledová divize 5 as (25 od) je vzdálena od téže čáry kolem 300 km, tedy asi 10 hodin přesunu.

Poměr sil:*)

— protiúder modrého zasáhne část sil 11 a 9 msd, které jsou v dotyku s jednotkami 12 a 10 md;

- na čáře dotyku, v úseku 70 km možného protiúderu je poměr

sil v divizích	1,5 : 1,2;
při zasazení 53 md a 24 od modrého se změni na	1,5 : 3,2
a při dodatečném zasazení druhého sledu (25 od) na	1,5 : 4,2.
- poměr sil v tancích (při 30% ztrátách v dotyku) je

227 : 151 (1,5 : 1) ;
zhorší se při útoku 53 md a 24 td na
227 : 637 (1 : 2,8)
a při zasazení druhosledové 25 od na
227 : 907 (1 : 4)

 ve prospěch modrého.

Již z této hrubé kalkulace poměru sil vyplývá, že modrému nelze dovolit zasadit druhosledovou 25 od; tuto divizi musí vyřadit front svými prostředky;

- poměr sil v protitankových prostředcích (započítány jsou tarasnice, bezzákluzové kanóny a PTRS na straně červených a lehké tanky, PTK a PTRS na straně modrých) je na čáře dotyku v úseku očekávaného protiúderu při 30% ztrátách

na obou stranách	96 : 122 (1 : 1,25) ;
při zasazení 53 md a 24 td změni se na	96 : 346 (1 : 3,6).

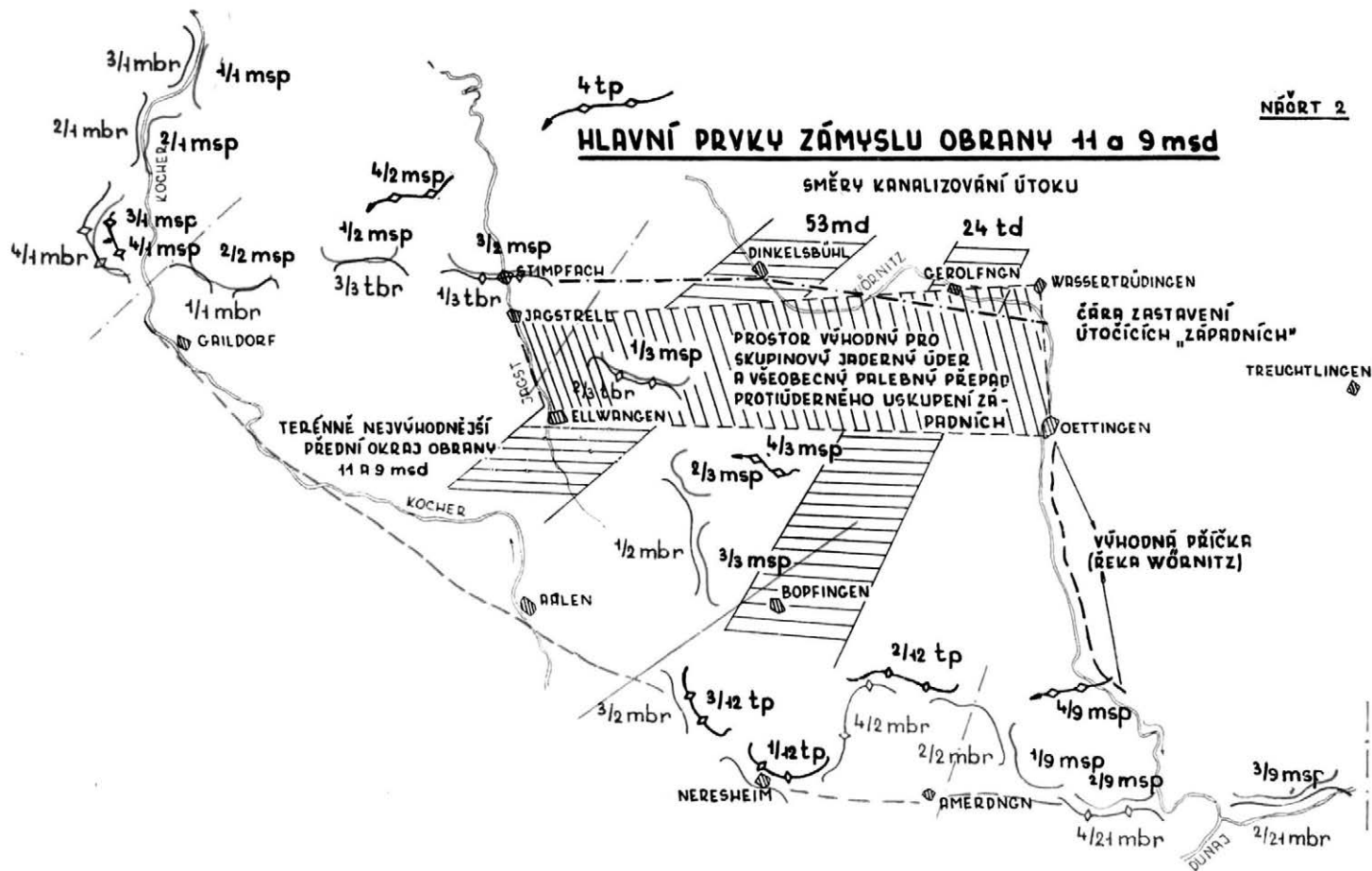
Domnívám se, že dřívější „norma“ protitankové obrany, podle které se počítá s vyřazením 2,5 až 3 útočících tanků na každou protitankovou zbraň obránce, není použitelná při přechodu z útoku do obrany a odražení nepřátelského protiúderu. V takové situaci obránce nebude mít zpravidla čas k nezbytné úpravě terénu, která by normu 1 : 3 opravňovala. Za reálnou normu, která je přiměřená možností využití terénu bránícími se protitankovými prostředky a nevyhnutelnosti pohybu útočících tanků, můžeme považovat poměr : na jeden protitankový prostředek obránce : 1,5 až 2 tanky.

Poměr sil, který se vytvoří při zasazení prvního sledu 5 as (53 md a 24 od modrého) v tancích 227 : 637 (1 : 2,8)
 a v protitankových prostředcích 96 : 346 (1 : 3,6),
 tedy v tancích a PT prostředcích celkem 323 : 983 (1 : 3)
 je nutné proto podstatně změnit:

*) V této studii jsou vzaty organizační údaje o nepříteli podle Zprav-53-39; pro vlastní vojska je podkladem jedna ze studijních variant organizace motostřelecké divize z r. 1961.

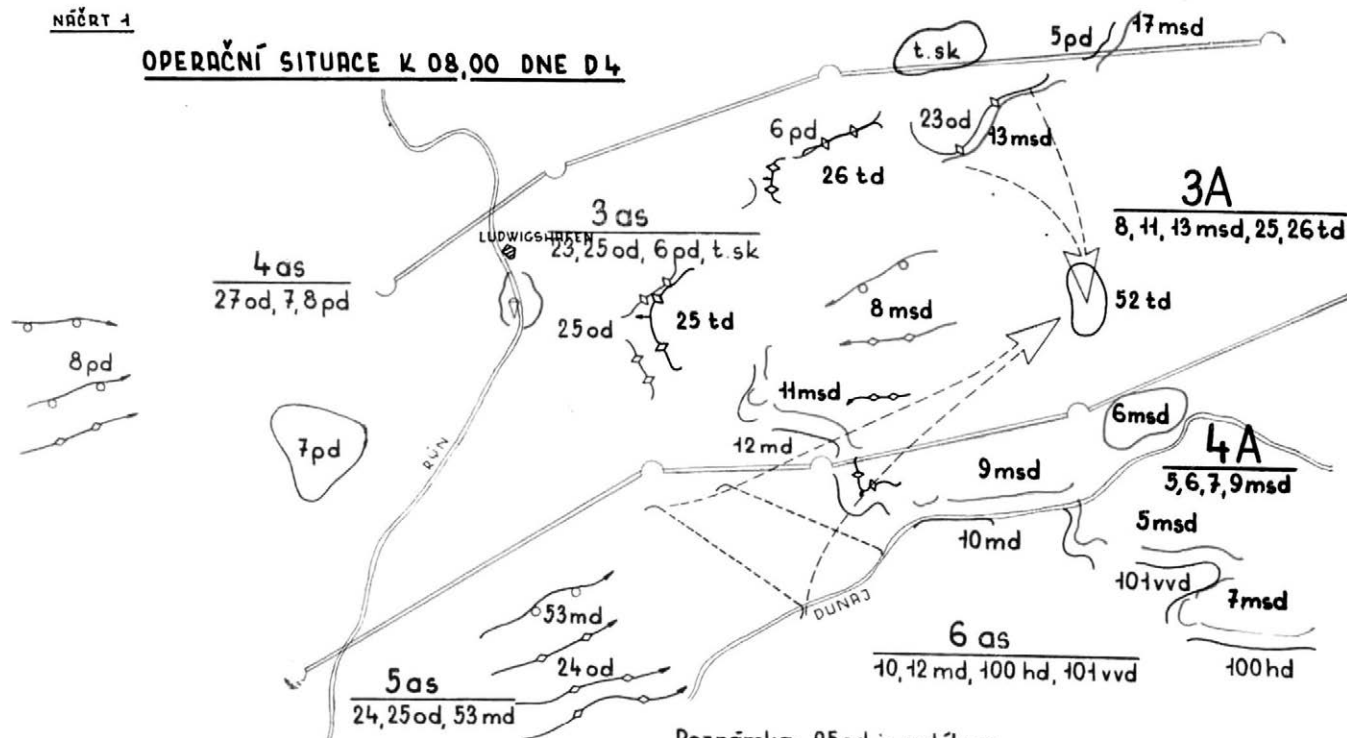
HLAVNÍ PRVKY ZÁMYSLU OBRANY 11 a 9 msd

SMĚRY KANALIZOVÁNÍ ÚTOKU

NÁČRT 4

OPERAČNÍ SITUACE K 08,00 DNE D4

Poznámka: 25od je vzdálena
200 km na jihozápad od čela 5as

— použitím protitankových záloh frontu a armády, v hodnotě dvou protitankových děl. brigád, hlavní	200
— zničením zbraněmi hromadného ničení do oka- mžiku zasazení do protiúderu celkem čtyř tan- kových praporů modrého	-216

vytvořit poměr sil v tancích a PT prostředcích	523 : 767 (1 : 1,45),
z toho poměr v tancích	227 : 421 (1 : 2)
a poměr v protitankových zbraních	296 : 346 (1 : 1,15).

Tuto změnu pro nás nevýhodného poměru sil je nezbytné zabezpečit „navíc“, to jest být schopen, kromě těchto ztrát, způsobit nepříteli ještě další ztráty, přiměřené ztrátám, které do zahájení protiúderu způsobí modrý jednotkám určeným k obraně.

Čtyři prapory tanků ($4 \times 54 = 216$ tanků) musí vyřadit velitel armády svými prostředky.

Pro případ neúspěšného vývoje obranného boje je nutné připravit na směr protiúderu modrého z jihozápadu další hloubku obrany, hodnotou další divize a upravit tak poměr sil v divizích	z 1,5 : 4,2 na 2,5 : 4,2,
v tancích	z 227 : 421 na 362 : 421,
v protitankových prostředcích	z 296 : 346 na 368 : 346,
celkem v tancích a PT prostředcích	na 730 : 767 (1:1)

V případě úspěšného průběhu obranného boje, v kterém červený zničí modré-
mu tanky a protitankové zbraně v poměru 1 : 1,5 až 2, vytvoří zasazení této divize
reálné předpoklady pro přechod do útoku.

Rozbor terénu :

Rozborem terénu, v kterém budou 11 a 9 msd odrážet protiúder 5 as, dochází
štáb frontu i armády k závěru, že nejvýhodnější obranu je možné zaujmout
s předním okrajem na čáře GAILDORF, NERESHEIM, AMERDNGN (viz náčrt 2.)

Tato čára je však vzdálena od čáry dotyku na úseku 2 msp v 08.00 hod. téměř
20 km. Její zaujetí obránci zdrží, a to nejen o dobu, kterou potřebuje k jejímu
ovládnutí (3—4 hodiny boje), ale i o dobu, o kterou se zkrátí přesun čelo proti-
úderného uskupení 5 as (ze 100 km na 80 km, tj. ze 4 hodin na 3 hodiny), tj.
o další hodinu.

Zásah čela nepřátelského protiúderného uskupení 5 as je tedy možný na této
čáře již v 08.00 plus 3 hodiny, to jest v 11.00 hod. Potřeba 4 hodin boje však
umožní 11 msd zaujetí obrany na tomto předním okraji až v 08.00 plus 2 hod.
(na proniknutí úkolů a zaujetí útočné sestavy 4 tp) plus 4 hodiny boje, tedy
až ve 14.00 hod.

Bude nezbytné jednak uspišit tempo útoku 11 msd a jednak zdržet přesun
5 as na čáru zasazení před nově zvoleným předním okrajem obrany červených
asi o 4 hodiny.

Zvažme nyní výhody a nevýhody obou variant předního okraje: Obrana
s předním okrajem obrany na čáře dosažené k 08.00 hod. :

— bylo by možné využít celé doby, potřebné k ovládnutí nové čáry předního

okraje, k bezprostřednímu budování obrany (tj. k úpravě terénu, k organizaci paleb apod.);

— výhodná by byla i možnost ponechat v druhém sledu k 08.00 hod. nezasazené zálohy (4 tp, 4/2 msp a 4/9 msp).

Obrana s předním okrajem podle druhé varianty má jiné, ale větší výhody:

- zkracuje frontu na předním okraji;
- získává prostor, velmi výhodný pro vedení obrany;
- umožňuje aktivně využít jednak výhodného poměru sil jednotek v dotyku, jednak útokem s využitím tankových záloh 11 a 9 msd upravit ve svůj prospěch i celkový poměr sil, především vyřazením nepřátelských tanků;
- útočným pojetím zaujetí předního okraje obrany je možné velmi vhodně přeskupit síly a do prvního sledu obrany zasadit především tankové jednotky, schopné účinné protitankové obrany na maximální vzdálenost účinnosti přímé střelby tanků.

Na základě kalkulací a rozborů štábu upřesňuje velitel frontu svá nařízení:

— k zničení nepřítele západně řeky RÝN, na směru rozhodující činnosti vojsk frontu provést ... úderů zbraněmi hromadného ničení;

— k zničení severního protiúderného uskupení západních použít ... úderů ZHN;

— k zničení jihozápadního úderného uskupení provést celkem 12 jaderných úderů, z nich dva na 25 od frontovými prostředky;

— na zničení nepřátelských ZHN operačního dosahu a na letectvo-nosiče ZHN provést frontovými prostředky ... úderů;

— zadržet 24 od a 53 md 5 as o 4 hodiny jedním až dvěma divizními vzlety stíhačů bombardérů;

— FPTZ č. 1 a FPOZ č. 1 použít k ochraně jižního boku 3 A.

Veliteli 4 A uložil velitel frontu v 08.00 hod.:

— odrazit protiúder 53 msd a 24 od silami 11 msd (která se s okamžitou platností podřizuje veliteli 4 A) a silami 9 msd, s přechodem do obrany s předním okrajem na čáře GAILDORF, AALEN, NERESHEIM, AMERDINGEN;

— úderem silného levého křídla armády do pravého boku 5 as, v součinnosti s čelním útokem obklíčit a zničit protiúderné uskupení modrého;

— zbraně hromadného ničení použít s důrazem na zlepšení poměru sil především v tancích.

Na základě rozboru celkové situace a úkolu armády, který provedl štáb armády, a na podkladě návrhu náčelníka štábu armády, velitel 4. armády se rozhodl:

— energickým útokem 11 msd a pravého křídla 9 msd vyjít na čáru GAILDORF, AALEN, NERESHEIM, AMERDINGEN (viz náčrt 2), kde přejít do dočasné obrany a odrazit protiúder 24 od a 53 md modrého; útok podpořit dvěma údery divizních raket a jedním plukovním vzletem stíhačů bombardérů na tankové prapory modrého v dotyku;

— hloubku obrany za 11 a 9 msd vytvořit silami 6 msd;

— silami 11 a 9 msd připravit na směru protiúderu modrého obranný manévř s cílem kanalizovat protiúder 5 as nepřítele do prostoru JAGSTRELL, WASSERTRÜDINGEN, OETINGEN, ELWANGEN, kde zničit modrého skupinovým úderem zbraní hromadného ničení a útokem hlavních sil armády;

— APTZ č. 2 a APOZ č. 2 zabránit modrému, aby pronikl východním směrem za obranné postavení na řece WÖRNITZ;

— provést skupinový úder v síle 4 úderů 4 arb na 53 md a 24 od v prostoru jejich rozvíjení k protiúderu;

— pro koordinaci činnosti sil armády k odrazení protiúderu z jihozápadu vysunout PVS armády do prostoru TREUCHTLINGEN.

Štáb 4 armády přikročil okamžitě k realizaci rozhodnutí a upřesnil úkoly divizím:

11 msd — v součinnosti s 9 msd odrazit protiúder 5 as organizováním obrany s předním okrajem na čáře SCWÄBISCHHALL, GAILDORF, AALEN (viz náčrt 4); k podpoře zaujetí obrany útokem použít dva jaderné náboje na tankové jednotky 12 md modrého;

9 msd — zničit 2/2 a 4/2 mbr modrého, přejít do obrany s předním okrajem na čáře NERESHEIM, DONAUWÖRTH, řeka DUNAJ a v součinnosti s 11 msd odrazit protiúder 5 as.

Rozhraní mezi divizemi: EBNAT, SCHNEIDHM (obě pro 11 msd).

Obranný systém divizí vybudovat tak, aby síly modrého, budou-li v převaze, byly kanalizovány v pásnu obrany 11 msd na směr ELLWANGEN, DINKELSBÜHL, v pásnu obrany 9 msd BOPFINGEN, GEROLFINGEN, a zastaveny nejpozději na čáře: STIMPFACH, DINKELSBÜHL, řeka WÖRNITZ. Do prostoru JAGSTRELL, WÄSSERTRÜDINGEN, OETINGEN, ELWANGEN, připravit zásah co největšího počtu palebných prostředků a záloh divizí.

6 msd — přehradit směr BOPFINGEN, GEROLFINGEN, NÜRNBERG přípravou druhého pásma obrany s předním okrajem na čáře DINKELSBÜHL, WÄSSERTRÜDINGEN a být připravena, v součinnosti s jednotkami 12 a 9 msd přejít do útoku;

5 a 7 msd — připravit a provést úder do pravého boku 5 as;

APTZ č. 1 — v součinnosti s APOZ č. 1 připravit přehrazení směru NÖRDLINGEN, TREUCHTLINGEN, na vých. břehu řeky WÖRNITZ, v úseku OETINGEN, HEROLDINGEN (viz náčrt 4);

Arb 4 — připravit skupinový úder: hodnotu 3 úderů na 24 od a 1 úderu na 53 md do prostoru jejich rozvíjení k protiúderu.

Lectectvo — připravit dva plukovní vzlety stíhačů bombardérů do téhož prostoru.

PVS 4 A — od 09.00 hod. v prostoru lesa trig. 623, dva km jižně WEISSENBURG.

Tolik k celkové operační situaci k rozhodnutí a nařízení velitelů a štábu frontu a armády, abychom mohli z hlediska velitele divize (11 msd a 9 msd) přikročit k vlastnímu řešení obrany.

—☆—

Dříve však, než přikročíme k taktickému řešení obrany divize, zastavme se u všeobecné problematiky použití ZHN a především jaderných zbraní v obraně.

V dosavadních názorech o obraně se setkáváme v podstatě se dvěma závěry o použití ZHN, které si zdánlivě odporují:

1. Obranu použijeme tehdy nemůžeme-li útočit, budeme-li slabí, zejména v jaderných zbraních;

2. V obraně je nutné nejdříve změnit poměr sil nevýhodný pro obránce; toho se dosáhne především zbraněmi hromadného ničení.

Promítněme si tyto dva závěry do situace Středního frontu a jeho armád a divizí v naší studii:

Velitel frontu správně soustřeďuje hlavní úsilí na rozvíjení úspěchu k RYNU a za RYN. Zároveň ovšem pečlivě zvažuje vše, co by mohlo úspěch na tomto směru ohrožovat; jednou z nejnebezpečnějších „překážek“ je nepřátelský 5 as, jehož proniknutí do týlu hlavního úderného uskupení frontu by mělo katastrofální důsledky pro celou útočnou operaci frontu.

V útočné operaci se plánují jaderné údery na zničení „hlubokých operačních záloh“ a údery „na odrazení nepřátelského protiúderu a nepřátelských protiztečí“.

Tedy nikoli jen v zájmu obrany částí sil 4 A, nýbrž v bezprostředním zájmu úspěšného rozvíjení útočné operace frontu, použije velitel v potřebný čas a v potřebném rozsahu i svých frontových ZHN, raketového vojska a letectva, aby zničil nepřátelský 5 as. Proto se velitel frontu rozhoduje, svými prostředky zmážit zasazení nepřátelské druhosledové divize 5 as, proto vyčleňuje veliteli 4 A potřebné vzlety stíhačů bombardérů na zdržení prvosledových divizí 5 as a jaderné náboje pro napadení jich na čáře rozvinování.

I když tedy velitelé 11 a 9 msd po přechodu do obrany nemají žádné vlastní jaderné náboje na vedení obranného boje, nelze tvrdit, že obrana jejich divizí bude „bezatomová“, že bude vedena jen klasickými zbraněmi. Naopak i jejich pojetí obrany je a bude založeno na zámyslu použití zbraní hromadného ničení velitele armády a velitele frontu.

Velitel a štáb 11 msd i 9 msd mají o situaci svých jednotek na frontě, o souseedech a o nepříteli zprávy a informace, znázorněné na náčrtu 2.)*

Časově prvním úkolem 11 msd je ovládnout čáru nařízeného předního okraje obrany. Velitel divize se rozhodl použít v prvním sledu obrany především tankové prapory, jejichž tanky jsou v dané situaci nejvýhodnějším protitankovým prostředkem divize.

Náčrt 3 obsahuje zámysl velitele divize pro přechod do obrany:

— 1 msp ponechat v aktivní obraně proti 1 mbr 12 md a vyčlenit z něj tankový prapor do zálohy velitele divize;

— 2. motostřeleckým plukem v součinnosti s druhým sledem divize — 4. tankovým plukem rozbít protistojící 1/1 mbr a 3/3 a 1/3 tbr; oběma pluky zaujmout po dvou praporech rajónech obrany na předním okraji;

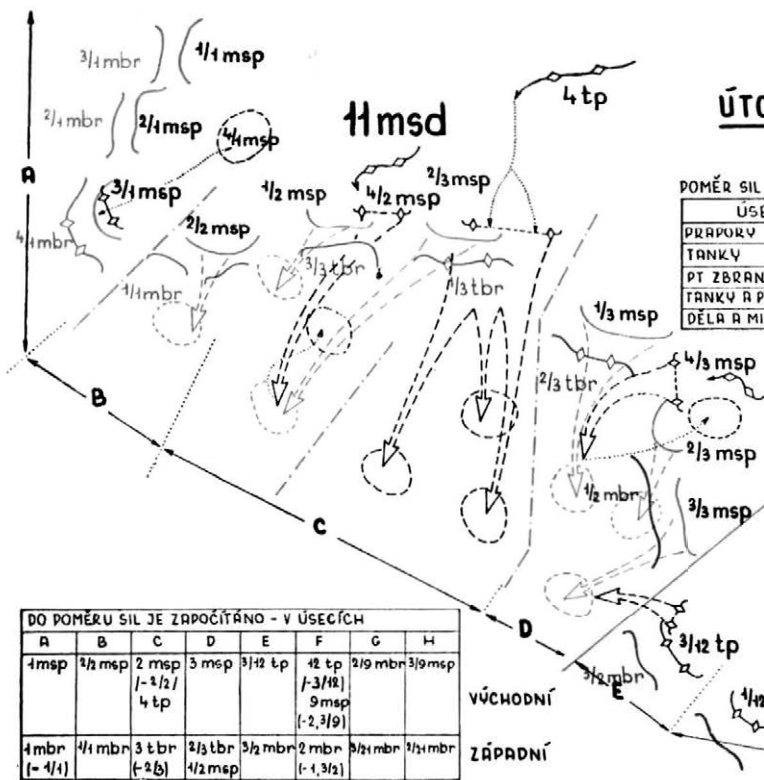
— 3. motostřeleckým plukem rozbít 2/3 tbr a 1/3 mbr a na předním okraji obrany, na styku s 9 msd zaujmout jeden praporec rajón obrany.

Řešení velitele divize plně vyhovuje dané situaci, neboť vzhledem k časové tísní není možné uvažovat o složitějších přeskupeních. Divize musí pokračovat v útoku zhruba v dosavadní sestavě, ovšem s využitím všech záloh.

Oba jaderné údery divizního oddílu vojskových raket použije velitel divize

*) Na tomto náčrtu a v celém článku neřeším otázky, které nesouvisí bezprostředně se studovanými otázkami; tak například, i když samozřejmě ve studii plně uvažují využití ZHN, dělostřelectva a všech druhů vojsk, neřeším zde jejich rozložení, manévry apod., neboť rozsah článku nedovolí publikovat celé materiály studijního rozboru.

ÚTOČNĚ ZAUJETÍ OBRANY 11 a 9 msd

POMĚR SIL PŘI ZAUJETÍ NAŘÍZENÉHO PŘEDNÍHO OKRAJE OBRANY (BEZ DIVIZNÍCH PROSTŘEDKŮ)

ÚSEK	A	B	C	D	E	F	G	H						
PRAPOROV	4	3	1	1	6	2	4	2	4	1	1	1		
TANKY	22	38	-	-	88	38	22	-	66	38	-	-		
PT ZBRANĚ	24	30	6	7	48	40	24	7	7	42	23	6	7	
TANKY A PT ZBRANĚ	46	68	6	7	106	48	45	22	7	78	64	6	7	
DĚLA A MINOMETY	40	22	2	5	8	47	10	5	-	8	8	14	2	8

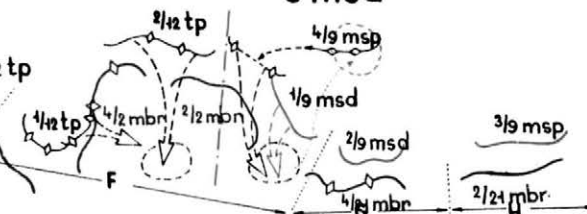
POMĚR SIL VČETNĚ DIVIZNÍCH PROSTŘEDKŮ/

USEK	11 msd		9 msd		CELĚ OBRANY	
PRAPOROV	45	8	7	5	27	43
TANKY	135	113	88	38	223	151
PT ZBRANĚ	72	62	24	60	96	122
TANKY A PT ZBRANĚ	207	175	112	98	319	273
DĚLA A MINOMETY	57	64	36	48	93	109

DO POMĚRU SIL JE ZAPOČÍTÁNO - V ÚSECÍCH

A	B	C	D	E	F	G	H
1 msp	2/1 msp	2 msp [- 1/2] 4 tp	3 msp	3/12 tp	42 tp [- 3/12] 9 msp [- 2, 3/9]	2/9 mbr	3/9 msp
4 mbr [- 4/4]	4/1 mbr	3 tbr [- 2/5]	2/3 tbr	3/2 mbr	2 mbr [- 1, 3/2]	2/21 mbr	2/31 mbr

9 msd

na tanky nepřítele (na 1/3 a 2/3 tbr), aby jednak urychlil ovládnutí nařízeného předního okraje, jednak zlepšil poměr sil v tancích při útoku 53 msd a 24 od protiúderného uskupení modrého.

Na náčrtu 3 je vyjádřen i zámysl velitele 9 msd :

— útokem 12 tp a části sil 9 msp rozbít 4/2 a 2/2 mbr a přejít do obrany na nařízené čáře;

— vyčlenit síly do jednoho pluku jako divizní zálohu do prostoru sev. VENDING (viz náčrt 4).

Zástupce velitele 4 A určil jako cíle pro plukovní vzlet stíhačů bombardérů vyčleněný pro podporu útoku, tanky 1/3 a 2/3 tbr a 4/2 mbr.

Poměr sil na jednotlivých úsecích fronty, který velitelé a štáby 11 a 9 msd znají z dosavadního boje, je propočítán v tabulkách náčrtu 3.

Časová kalkulace velitelů divizí je v podstatě souhlasná s kalkulacemi štábu fronty a armády :

11 msd — zaujme útočnou sestavu na čáře dotyku tankovým plukem, který vyrazí k útoku v 09.00 hod., po předcházejících atomových úderech (v 08.45 hod.) ;

útok do hloubky asi 20 km tempem 5 km za hodinu vyjde na nařízený přední okraj do 14.00 hod.; organizace obrany na ovládnutém předním okraji bude trvat asi hodinu, tj. do 15.00 hod.

Ostatní útvary divize mají časově méně náročné úkoly a zůstává jim proto k dispozici na organizaci obrany na předním okraji delší doba.

9 msd — situace 9 msd je, pokud jde o čas, daleko výhodnější. Hloubka útoku k ovládnutí nařízeného předního okraje je asi 10 km; nejpozději v 11.00 hod. mohou i poslední prapory divize, vyčleněné na přední okraj, zahájit práci na organizaci obrany ve svých obranných rajónech.

Zástupce velitele 4 A, který se ujal velení v 09.00 hod. na novém PVS armády při odrážení protiúderu 5 as, sladil součinnost v obraně na styku 11 a 9 msd, upřesnil rozhraní mezi nimi i základní obranné čáry obou divizí a schválil velitelům řešení praporek rajónů na předním okraji.

Veliteli 11 msd schválil rozložení 3 msp v obraně a jakýkoli manévr tímto plukem (bez 3/3 msp) vázal na svůj předběžný souhlas. Veliteli 9 msd schválil, aby vyčlenil do divizní zálohy do prostoru sev. VENDING nejméně 1 tankový a 1 motostřelecký prapor; jejich použití vázal však rovněž na svůj předběžný souhlas.

Potom upřesnil čáry rozvinutí frontové a armádní protitankové zálohy, frontového a armádního POZ a nařídil veliteli 6 msd, aby připravil obranu druhého pásma s možností přehradit tankovým plukem směr BOPFINGEN, GEROLFINGEN na řece WÖRNITZ (viz náčrt 4).

Podle známých norem má prapor na předpokládaném směru útoku nepřítele bránit úsek do 3 km, pluk při tříkilometrových mezerách mezi prapory 12 až 15 km a divize s dvěma pluky v prvním sledu 20—30 km.

Studie vychází z úkolu uloženého v průběhu operačního cvičení, kde se tyto normy plně nerespektují :

11 msd se brání v pásmu širokém téměř 60 km ;

— dva pluky 9 msd v pásmu 30 km.

I když vyhodnocené, aktivní pásmo pravděpodobného útoku nepřítele je v pásmu 11 msd 25—30 km, a v pásmu 9 msd 20 km, síla nepřítele v dotyku nedo-

voluje manévrem sil vytvořit větší divizní zálohy. Vyčleněné zálohy v síle pluku na divizi jsou skutečně maximum, kterého lze v dané situaci dosáhnout.

Za této situace musel velitel 11 msd řešit osmi prapory v prvním sledu obranu pásma širokého téměř 60 km, což představuje průměrně 7 km na prapor. Při 3 km šířky obranného rajónu praporu připadá 4 km na každou mezeru.

Zástupce velitele 4 A proto schválil rozhodnutí obou velitelů divizí, kteří určili tři pluky do prvního sledu a jeden pluk do zálohy divize.

Velitel 9 msd na úseku svého 12 tp musel dokonce všechny tři prapory vyčlenit do praporečnických rajónů obrany na předním okraji.

—☆—

Všimněme si nyní blíže obrany praporu. Uvažujme o situaci, v níž jsou prvořadové prapory 11 msd a pro ulehčení rozboru počítejme, že mají organické počty.

Tankový prapor (31 tanků) má 3 roty po 10 tancích a každé rota tři čety po 3 tancích.

Motostřelecký prapor je složen:

— z 3 motostřeleckých rot po 3 četách a jednom družstvu tarasnic (2 kusy v rotě);

— z praporečnických minometné čety (3 minometry);

— z praporečnických bezzákluzových kanónů (2 kanóny);

kromě toho jsou v každé střelecké četě 3 pancéřovky.

Tankový prapor má v tancích solidní protitankovou sílu a je schopen zahájit účinný boj s tanky protivníka na vzdálenost do 2000 m.

Naproti tomu motostřelecký prapor se svými 6 tarasnicemi, 2 bezzákluzovými kanóny a asi 30 pancéřovkami, nemá protitankovou zbraň, schopnou zahájit účinný boj s nepřátelskými tanky na vzdálenost 2000 m. Pouze, bude-li zesílen plukovními protitankovými prostředky, může dostat 1—2 ze čtyř plukovních odpalovacích zařízení PTRS potřebného účinného dostřelu.

Vycházíme-li z kalkulace, že ve spěšně zaujaté obraně může vyřadit protitanková zbraň 1,5 až 2 tanky útočníka, může tankový prapor vyřadit 46—62 tanků. Motostřelecký prapor, i zesílený polovinou plukovních protitankových prostředků (2 odpalovací zařízení PTRS a 2 plukovní bezzákluzové kanóny) může vyřadit jen 18—24 tanků. Tankový prapor je tedy schopen zastavit útok německého tankového praporu o 54 tancích. Motostřelecký prapor vyřadí však svými PT zbraněmi uvedenému praporu jen do 24 tanků a zbývajících 30 tanků nepřítele musí zničit v boji zblízka, pancéřovkami a v minových polích. Protože má 30 pancéřovek, může zastavit 1 útočící tankový prapor o 54 tancích, ovšem jedině za předpokladu, že pěchota bude bojovat s tanky na vzdálenost 100—150 m.

Na tankovém praporu můžeme tedy reálně požadovat účinný boj s tanky na vzdálenost např. 2000—800 m, pak přerušeni boje, ústup a přenechání boje s tanky dalším jednotkám v hloubce obrany opět na maximální účinný dostřel jejich PT zbraní a tanků. Tankový prapor je tedy výhodnou jednotkou pro vedení manévrové protitankové obrany.

Motostřelecký prapor uvažované organizace a uvažovaného zesílení by byl schopen zahájit podobný způsob obrany jako tanková jednotka na vzdálenost 2000 m jen dvěma plukovními odpalovacími zařízeními PTRS, na vzdálenost ne-

celých 1500 m pak čtyřmi bezzákazovými kanóny a na vzdálenost kolem 600 m šesti tarasnicemi. Není tedy schopen vést účinný ústupový boj s útočícím nepřátelským tankovým praporem.

K dybychom zesílili motostřelecké prapory tankovými rotami tankového praporu, zvýšili bychom počet jejich protitankových zbraní na 18—22. Tím by se zvýšila jejich protitanková hodnota a odolnost. Tato varianta, s kterou se v naší studované organizaci počítá, zbavuje však velitele motostřeleckého pluku jeho nejkvalitnější jednotky, jeho prakticky jediné úderné síly. Bylo by proto mnohem účelnější uvažovat o vyzbrojení například části praporních transportérů účinnými protitankovými prostředky, ať již odpalovacími zařízeními PTRS, nebo bezzákazovými kanóny, nebo vybavit motostřelecký prapor jinými pohyblivými protitankovými zbraněmi s větším dostřelem.

A nyní ještě k praporním rajónům obrany. Trojková organizace našich praporů vyžaduje ve většině případů trojúhelníkovou obrannou sestavu, zpravidla s dvěma rotami vpředu.

Schopnost tanků v obraně zahájit a vést účinný boj s tanky nepřítele na vzdálenost do 2000 m je dostačující k palebnému přikrytí mezer jak mezi rotami tankového praporu, tak i mezi dvěma sousedními prapory.

Motostřelecký prapor o 12 protitankových prostředcích, z nichž mohou být v každé rotě průměrně 4 PT zbraně, tuto možnost nemá; musí je mít umístěny tak, aby mohly působit nejen čelně, ale i bočně do mezer mezi rotami a prapory. Nižší účinný dostřel převážně většiny praporních protitankových zbraní nedovoluje však plně přikrytí palbou mezery mezi prapory, které je proto nutné přehradit účinnými palbami raketovými a dělostřeleckými.

Výhodnost tankového praporu v protitankové obraně je snižována menší obranyschopností tankových jednotek v noci proti pěchotě a zejména proti průzkumným a diverzním jednotkám. Značné vzdálenosti mezi tankovými četami a jednotlivými tanky v praporních rajónech obrany, jsou příčinou obtížné situace čtyřčlenných osádek tanků v noci, i když využijí všech možností, například infračerveného pozorování apod.

V částečném rozporu s dosud přijatými názory je základní pojetí obrany velitelem 4 A, který se rozhodl plánovitě kanalizovat útoky obou prvosledových divizí 5 as nepřítele, aby vynutil jejich zastavení a nahromadění v předem zvoleném prostoru, kde je napadne překvapivým hromadným úderem všech palebných prostředků, zvláště ZHN, letectvem a raketami, způsobí jim co největší ztráty, naruší organizovanost jejich útoku a vlastním rozhodným útokem otřeseného modrého zničí.

Toto řešení velitele 4 A je nutné považovat za správné a plně vyhovující požadavkům soudobé války, zejména požadavku její vysoké aktivity.

Pod pojmem „aktivnost obrany“ chápeme dnes jednak souhrn opatření a činností obránce, jež mají vnutit jeho vůli nepříteli, přinutit ho přijmout pro něho méně výhodné podmínky boje — a jednak útočné pojetí obranného útoku, vyjádřené protiúderem, protiztečením, palebnými manévry, nejrůznějšími léčkami apod.

Důležitým prvkem aktivity obrany je manévr obrannými silami a prostředky. V teoretických úvahách i v praxi cvičení plně uznáváme a užíváme manévr

z hloubky a manévru podél fronty; naprosto nedostatečně však chápeme a hlavně rozpracováváme problematiku manévru vojsky do hloubky vlastní obrany.

Ústupový boj, boj na zdrženou, pohyblivá obrana apod., to jsou jen různé názvy realizace manévru silami a prostředky do hloubky vlastní obrany. Tento manévru, ať se na jeho název díváme „jakýmikoli brýlemi“, je plně v souladu s požadavky a charakterem soudobého boje.

A konec konců sama praxe našich cvičení ukazuje nezbytnost tohoto manévru: jednotky obránce, pod tlakem nepřátelské převahy sil a prostředků ustupují o celé desítky a neřídka i stovky kilometrů. Jak se ale do této hloubky vlastní obrany dostanou, nebudou-li plánovitě, na rozkaz, odváděny z jednoho postavení na další, nebude-li jejich pohyb zpět plánovitě zajišťován palbami sousedů a dalších sledů? A právě tuto činnost, plánovitě připravovanou a prováděnou je třeba vhodně pojmenovat, ať již názvem „pohyblivá obrana“, či „boj na zdrženou“, nebo jiným přílehlavým termínem.

Samozřejmě, že pro družstvo a četú zůstane jen obrana, chcete-li „do posledního muže a náboje“ a vedle ní, na rozkaz nadřízeného, ústup do nové, stejně chápáné obrany. Ovšem velitel divize, pluku a praporu musí tyto „ústupy“ podřízených mu jednotek plánovat a řídit; tito velitelé nedostávají přece v obraně jen čáru předního okraje, ale prostor o určité šířce i hloubce a v tomto prostoru mají útočnicka zastavit a zničit!

Při očekávané převaze útočnicka by bylo absurdní chtít zadržet útok nepřátelské přesily jen prvními, čelními sledy obrany; zcela určitě budou muset zasáhnout do obranných bojů i další síly, další odpory v hloubce obrany. Příslušný velitel musí tedy plánovat, předvídat, co s jednotkami například na předním okraji obrany. Není přece ani nutné, ani účelné, ponechávat jednotky v praporech rájonech obrany na předním okraji ze zásady zničit drtivou převahou tanků prvních sledů útočícího nepřítele. Naopak je účelné a správné napadnout útočnicka nejučinnějšími zbraněmi už na značnou vzdálenost, způsobit mu maximální ztráty, ale nedopustit pro obránce nevýhodný boj zblízka, a vhodným, předem plánovaným a připraveným manévrem ustoupit a otevřít tak výstřel dalším sledům a pod jejich ochranou připravit se v další hloubce k dalšímu účinnému boji s útočníkem, v podmínkách pro obránce opět co nejvýhodnějších.

A tento způsob obrany, s plánovaným manévrem do hloubky vlastní obrany, plně odpovídající charakteru soudobého ozbrojeného boje, to je podstata manévrové obrany...

Možný výsledek boje 11 a 9 msd za ovládnutí nařízené čáry předního okraje znázorňuje situace k 14.00 hod. dne D 4 na náčrtu 5.

Nepříteli v dotyku bylo vyraženo celkem 62 tanků, z nich 29 dvěma údery divizního oddílu vojskových raket a 12 plukovním vzletem stíhačů bambordérů. Celkové ztráty nepřítele a hodnota jeho 12 mechanizované divize a 21 mechanizované brigády (10 md) k 14.00 hod. D 4 jsou uvedeny v tabulce na náčrtu 5.

Ztráty mají však i útočící jednotky 11 a 9 msd:

z celkového počtu 19, ztratila 11 msd 13 a 9 msd 6 tanků; z protitankových prostředků ztratila 11 msd 12 a 9 msd 3, celkem 15 protitankových zbraní.

Z náčrtu 5 vyplývá, že celkový poměr sil jednotek v dotyku na uvažovaném úseku (70 km) protiúderu 5 as modrého se změnil ve prospěch červených (v tancích např. na poměr 2 : 1).

Průběh ztrát tanků a PT zbraní červených (na úseku obrany 4 A)

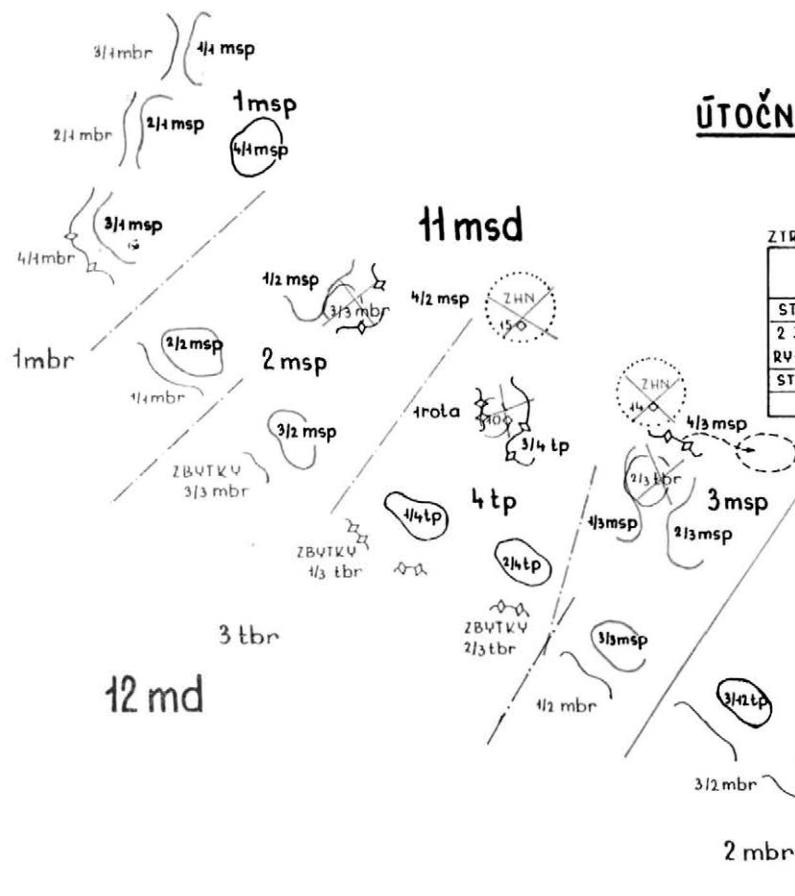
	11 msd						9 msd (část v obraně)						6 msd						PTZ	
	1 msp	2 msp	3 msp	4 tp	divizní prostř.	11 msd celkem	9 msp	...	záloha vel. 9 msd	12 tp	divizní prostř.	část 9 msd	... msp	... msp	... msp	8 tp	divizní prostř.	6 msd celkem	FPTZ č. 2	APTZ č. 1
Tabulkové stavy	31/34	31/34	31/34	94/-	6/-	193/102	31/34	—	—	94/-	6/-	131/34	31/34	31/34	31/34	94/-	6/-	193/102	-/100	-/100
70% stavy jednotek v dotyku	22/24	22/24	22/24	66/-	3/-	135/72	22/24	—	—	66/-	4/-	92/24								
Ztráty při boji o zaujetí obrany	—	2/3	4/9	7/-	-/-	13/12	2/3	—	—	3/-	1/-	6/3								
Stav k 14.00 dne D 4	22/24	20/21	18/15	59/-	3/-	122/60	20/21	—	—	63/-	3/-	86/21								
Ztráty při nepřátelské přípravě (14.30)	1/4	-/4	-/5	29/-	-/-	30/13	4/2	—	—	31/-	-/-	35/2								
Stav při zahájení nepř. útoku (15.00)	21/20	20/17	18/10	30/-	3/-	92/47	16/19	—	—	32/-	3/-	51/19	31/34	31/34	31/34	94/-	6/-	193/102	-/100	-/100
Ztráty při vedení obrany	-/8	2/2	6/7	19/-	—	27/17	3/5	—	—	7/-	—	10/5							-/13	-/19
Ztráty při nepřátelském zabezpečení zasažení 2. sítě 24 od a 53 msd	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-/10	—	14/6	31/-	—	45/16	-/13	
Stav při přechodu do útoku (20.00)	21/12	18/15	12/3	11/-	3/-	65/30	13/14	—	—	25	3/-	41/14	31/24	31/34	17/28	63/-	6/-	148/86	-/74	-/81
	+						Dodatečně vyčíslena 20/14 záloha		Celkem: 61/28											

Průběh ztrát tanků a PT zbraní modrých (na úseku obrany 4 A)

	12 msd					Část 10 msd			53 msd					24 od				
	1 mb	2 mb	3 tb	divizní prostř.	21 msd celkem	část 21 mb	část divizních prostř.	část 10 msd	51 mb	52 mb	53 tb	divizní prostř.	53 msd celkem	24 tb	25 tb	26 mb	divizní prostř.	24 od celkem
Tabulkové stavy	54/53	54/53	108/15	-/10	216/131	-/43	-/-	-/43	54/53	54/53	108/15	-/10	216/131	108/15	108/15	54/53	-/10	270/93
70% stavy jednotek v dotyku	38/37	38/37	76/10	-/8	152/92	-/30	-/-	-/30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ztráty při zaujímání obrany červenými	-/3	6/15	53/7	-/5	59/30	-/4	-/-	-/4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ztráty protiděšného uskupení při postupu k přednímu okraji obrany	-	-	-	-	-	-	-	-	15/5	10/3	30/2	-/-	55/10	22/6	34/2	24/9	-/2	80/19
Stav k 14.00 dne D 4	38/34	32/22	23/3	-/3	93/62	-/26	-/-	-/26	39/48	44/50	78/13	-/10	161/121	86/9	74/13	30/44	-/8	190/74
Ztráty při boji s obranou červených	11/7	14/-	-	-	25/7	-/5	-/-	-/5	13/12	-	21/4	-	34/16	20/4	17/3	-	-	37/7
Ztráty při hromadném úderu červených (19.30)	-	-	-	-	-	-	-	-	6/10	16/25	24/-	-	46/35	11/-	24/-	14/28	-	49/28
Stav při přechodu červených do útoku (20.00)	27/27	18/22	23/3	-/3	68/55	-/21	-/-	-/21	20/26	28/25	33/9	-/10	81/70	55/5	33/10	16/16	-/8	104/39

ÚTOČNÉ ZAUJETÍ OBRANY 11 a 9 msd

SITUACE K 14,00 h.

ZTRÁTY 12 md PŘI BOJI OD 08,00 DO 14,00 h.

	1 mbr			3 tbr			2 mbr			12 md CELKEM			ČÁST 10 md		
	◇	PT		◇	PT		◇	PT		◇	PT		◇	PT	
STAV 08,00 (70%)	38	37	27	16	40	17	38	37	27	152	92	83	-	30	26
2 JADERNÉ ÚDE -	-	3	2	29	7	42	6	45	9	29	30	27	-	4	2
RV-OSTATNÍ ZTRÁTY	-	-	-	24	-	-	-	-	-	30	-	-	-	-	-
STAV K 14,00	38	34	25	23	3	5	32	22	18	93	62	56	-	26	24
V %	65 %			20 %			60 %			40%	45%	48%	70 %		

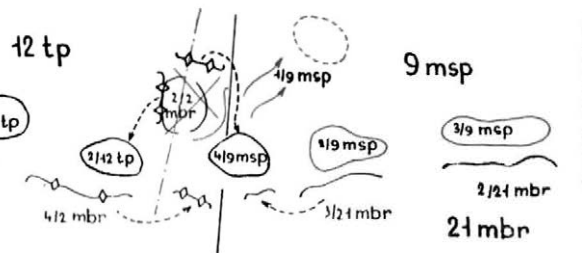
ZTRÁTY 11 a 9 msd do 14,00 h.

	11 msd			9 msd		
	◇	PT		◇	PT	
STAV 08,00 (70%)	135	72	57	92	24	36
BOJ DO 14,00 h.	43	42	8	6	3	4
STAV 14,00 h.	122	60	49	86	21	32

POMĚR SIL K 14,00 h.

	POČET		POMĚR
	TANKV	PT	
TANKV	208	93	2 : 1
PT	81	88	1 : 1
TANKV A PT	289	181	1,6 : 1
DELA A MIN.	81	80	1 : 1

9 msd

Věnujme nyní pozornost vývoji situace při zasazení prvosledových divizí nepřátelského protiúderného uskupení. Bojovými akcemi především letectva (dva divizní vzlety stíhačů bombardérů), provedenými podle rozhodnutí velitele 4 A červeného proti 24 od a 53 md, byly obě divize na přesunu k přednímu okraji obrany 11 a 9 msd zdrženy, a sice 24 od o tři hodiny (do 14.00 hod.) a 53 md o čtyři hodiny (do 15.00 hod.).

V těchto bojích bylo zničeno celkem 72 tanků modrých.

Při rozvinování k útoku na odpory na předním okraji obrany červených byly obě divize protiúderného uskupení modrého napadeny plánovaným skupinovým úderem (celkem čtyřmi jadernými údery), při čemž ztratily dalších 63 tanků.

Do zahájení útoku na praporní obranné rajóny na předním okraji obrany červených ztratily tedy obě prvosledové divize protiúderného uskupení celkem 135 tanků. (Podrobná kalkulace ztrát divizí v dotyku, jakož i 24 od a 53 md v tancích a protitankových prostředcích je uvedena v příloze 6.)

Proveřme, jak se podařilo červeným realizovat kalkulace a vytvořit výhodnější poměr sil v tancích a protitankových prostředcích do zahájení palébné přípravy protiúderu modrých:

Bojová akce	Ztráty červených			Modrých		
	tanky	PTZ	tanky a PTZ	tanky	PTZ	tanky a PTZ
— jednotky v dotyku ztratily při útočném zaujetí předního okraje červenými	19	15	34	59	30	89
— 53 md a 24 td ztratily při přesunu a rozvinování: 53 md				55	10	65
24 td				80	19	99
Celkové ztráty stran	19	15	34	194	59	253
Původními kalkulacemi bylo požadováno zničit				216		216
Za zničené prostředky červených je třeba modrému zničit dále (při poměru na 1 zbraň obránce 1,5 zbraně útočníka)				27	23	50
Celkem bylo zničeno				194	59	253
zbývá zničit				49		
což při zničení navíc o					36	
představuje nutnost dodatečně zničit						13

Vidíme tedy, že vývoj situace do zahájení útoku modrého na přední okraj obrany 11 a 9 msd probíhá vcelku podle předpokladů červených; celkový poměr sil na 70 km obranného úseku 11 a 9 msd před palébnou přípravou protiúderu modrých je:

v tancích 1 : 1,7 respektive 1 : 2
v PT zbraních 1 : 2,5 respektive 1 : 3,5

v tancích a PT zbraních 1 : 1,9 respektive 1 : 2,5
v dělostřelectvu 1 : 2,5 respektive 1 : 3,2.

(První poměry jsou bez započtení zbytků jednotek 12 a 10 md modrých, v druhých jsou zahrnuty.)

Zahájení protiúderu, resp. útoku na přední okraj obrany červených, zabezpečuje modrý palebnou přípravou.

Podle norem západních vojenských řádů a předpisů přiděluje se armádnímu sboru pro útok v rámci armádní útočné operace 30—60 atomových úderů (USA počítají s horní, NSR s dolní hranicí tohoto počtu). V naší studii je uvažován protiúder 5 as do hloubky kolem 100 km; můžeme ho tedy považovat za přibližně rovnocenný bližšímu úkolu armádní útočné operace a vzít normy útočné operace i pro hrubou kalkulaci tohoto protiúderu:

- atomová příprava 50 % = 15 — 30 úderů
- atomová podpora 25 % = 8 — 15 úderů
- záloha 25 % = 7 — 15 úderů.

Na atomovou přípravu protiúderu 5 as použije tedy modrý asi 15 jaderných úderů, pravděpodobně takto:

- na jaderné zbraně (ovr divizí v dotyku) 2 údery
- na PVS armády a na VS jedné až dvou divizí 2—3 údery
- na důležité cíle týlového charakteru 1—2 údery
- na vojska: na prvosledové divize 5—7 úderů
na druhý sled armády 2—3 údery.

Vycházejí z těchto norem, uskutečnil modrý ve 14.30 hod. skupinový jaderný úder, z něhož 7 úderů padlo na jednotky 11 a 9 msd, které se připravovaly k obraně.

Touto přípravou vyřadil modrý červenému mimo jiné i 65 tanků a vytvořil si podstatně výhodnější poměr sil:

- v tancích 1 : 2,4 resp. na 1 : 3,1 (včetně 12 a 10 md)
- v PT prostředcích 1 : 3 resp. na 1 : 4,3
- v tancích a PT 1 : 2,3 resp. na 1 : 3,5
- v dělech 1 : 2,8 resp. na 1 : 4,1.

Aby červení vyrovnali poměr sil opět na vykalkulované hodnoty, bude třeba v průběhu obranného boje zničit modrému „navíc“ 97 tanků a 22 PT zbraní za 65 tanků a 15 PT prostředků, které zničil červeným palebnou přípravou (při požadavku jednou zbraní obránce zničit 1,5 zbraně útočníka).

To vytvoří předpoklady pro úspěšnou protitankovou obranu červených.

Jaderná příprava protiúderu vytvořila pro útočníka výhodnou taktickou situaci. V obranné sestavě 11 msd byla vytvořena mezera v úseku obrany 4 tp v šíři 10—12 km (vyřazením prvosledového 2/4 tp a druhosledového 3/4 tp a 1/3 msp), do které vnikají od 15.00 hod. tanky 53 tbr (53 od).

Rovněž v obranné sestavě 9 msd byla vytvořena asi 18 km široká mezera vyřazením 1/12 a 2/12 tp, do které také od 15.00 hod. pronikají tanky 2/24 tp a 1/25 tp (24 od).

Vhodnými maskovacími a klamnými opatřeními podařilo se červeným zároveň

oklamat modrého a ten v rámci přípravy protiúderu provedl dva atomové údery na prostory, v kterých nebyly skutečné cíle.

Celková sestava sil obou stran při zahájení útoku na přední okraj obrany červených je na náčrtu 7.

—☆—

K řešení situace vzniklé po nepřátelské přípravě protiúderu a útoku prvních sledů 24 od a 53 md, rozhodl zástupce velitele 4 A :

- v zásadě neprovádět dílčí protizteče druhosledovými prapory ;
- realizovat plánovanou variantu „kanalizace“ útoku modrých a postupně připravovat přechod do útoku ;
- 11 msd : — rokádním manévrem 4/1 msp a po ústupu 4/2 msp i tímto praporem, přehradit v hloubce obrany mezeru mezi 2 msp a FPTZ čís. 2 ;
- 4/3 msp manévrovat do prostoru záp. WALLERSTEIN a předat ho veliteli 9 msd ;
- APTZ čís. 2 a APOZ čís. 2 rozvinout na předsunuté čáře NÜRDLINGEN, APPETSHFN s úkolem zastavit a zničit pronikající tanky modrého ;
- 9 msd : divizní zálohou zaujmout obranu na řece WÖRNITZ (viz náčrt 8) a spolu s APTZ a APOZ čís. 2 nedovolit modrému rozšířit úspěch protiúderu ve východním směru ;
- 6 msd : tankovým plukem zaujmout plánované praporní obranné rajóny na čáře ONKELSBÜHL, OETINGEN ;
- armádní a divizní ženijní jednotky plně využít k minování v hloubce obrany, s důrazem na směry pronikání tankových jednotek modrého ;
- všemi armádními i divizními palebnými prostředky, včetně vyděleného letectva, připravit plánovaný hromadný zničující úder jadernými i klasickými prostředky na protiúderné uskupení modrého do prostoru JAGSTRELL, WASSERTRÜDINGEN, OETINGEN, ELWANGEN.

—☆—

Možná varianta celkového vývoje boje je rozpracována do situací

- k 16.00 hod. na náčrtu 8 ;
- k 18.00 hod. na náčrtu 9 a
- k 20.00 hod. na náčrtu 10.

V divizním měřítku je třeba uvést několik základních poznámek k situaci k 20.00 hod.

S východem druhosledových brigád útočících divizí modrého na čáru rozvinutí k 19.30 hod., zabezpečili modří palbami jejich zasazení, mimo jiné i jadernými údery, které položili převážně na „druhosledovou“ 6 msd červených.

Prakticky ve stejnou dobu dozněla i situace k aktivní fázi obrany. V rámci všeobecného masového palebného úderu všech palebných prostředků armády uskutečnili červení v 19.30—19.45 hod. jednak skupinový atomový úder na rozvíjející se proudy zasazovaných druhosledových brigád 53 md a 24 od modrého, jednak letecké údery stíhači bombardéry na zálohy a na tankové prapory prvosledových brigád obou divizí modrého.

Překvapivý palebný úder a úspěšný průběh obranných bojů červeného upravil celkový poměr sil

v tancích na 277 : 253 (1,1 : 1)

v PT prostředcích na 299 : 185 (1,6 : 1)

v tancích a PT prostředcích na 573 : 483 (1,3 : 1)

ve prospěch červených.

Tím se červeným vytvořila výhodná situace pro přechod do útoku, a to jak druhosledovou 6 msd, tak i silami 11 a 9 msd, které se dosud bránily.

Hromadný palebný úder a přechod do útoku na pravém, obranném křídle 4 A byl časově sladěn s palebnou přípravou a zahájením úderu levého křídla 4 A, který byl veden do pravého boku a týlu protiúderného uskupení 5 as.

Zásah druhosledové divize 5 as (25 td) do rozvíjejícího se útoku 4 A nelze očekávat dříve, než za 5—6 hodin, protože proti ní zasáhly prostředky velitele Středního frontu.

Z á v ě r

V článku nebylo možné zveřejnit všechny zpracované materiály této studie. Ale i na podkladě zveřejněných údajů a úvah je možné zobecnit řadu zásad.

Ve prospěch taktické obrany motostřelecké divize při odrážení silného protiúderného uskupení nepřítele bude působit zbraněmi hromadného ničení velitel armády a popřípadě i velitel frontu; jejich zámysl použití zbraní hromadného ničení bude tedy základem celkového pojetí obrany.

Při stanovení obranného úkolu podřízeným musí nadřízený velitel zabezpečit svými prostředky dosažení takového poměru sil, aby úkol byl přiměřený možností podřízeného. Poměr sil může upravit buď posílením podřízené jednotky, nebo zničením části sil útočníka, nejčastěji kombinací obou způsobů.

V soudobých podmínkách nabývá na významu především aktivnost obrany; obsah pojmu „aktivnost obrany“ nelze však zužovat jen na protizteče a protiúder; kromě manévru silami z hloubky a podél fronty je nezbytné plánovat a realizovat v soudobé obraně i manévr do hloubky vlastní obrany; aktivní, pohyblivá obrana, zejména tankových jednotek je neúčinnější formou obrany při odrážení silných protiúderných uskupení v průběhu vlastní útočné operace.

V soudobé válce, zejména při vynuceném přechodu do obrany v průběhu vlastní útočné operace, budou taktickým jednotkám velmi často ukládány obranné úkoly, vymykající se z rámce „předpisových norem“; jednotky budou nuceny bránit i značně široká pásma na vzdálenost 1500—2000 m. Tankový prapor motostřeleckého pluku není ekonomické používat jako posilový prostředek protitankové obrany motostřeleckých praporů. Tankové prapory plně vyhovují požadavkům soudobé protitankové obrany, ale je třeba je doplnit pěchotou pro zvýšení odolnosti v boji v noci.

Studovaná organizace motostřelecké divize nezbytně potřebuje úpravy, především organické zesílení motostřeleckého praporu kvalitními protitankovými prostředky (PTRS nebo bezzákluzovými kanóny) umožňujícími zahájit účinný boj s útočícími tanky již na vzdálenost 1500—2000 m. Tankový prapor motostřeleckého pluku není ekonomické používat jako posilový prostředek protitankové obrany motostřeleckých praporů. Tankové prapory plně vyhovují požadavkům soudobé protitankové obrany, ale je třeba je doplnit pěchotou pro zvýšení odolnosti v boji v noci.

SESTAVA PŘI ZAHÁJENÍ PROTIÚDERU K 15.00 h.

LEGENDA:

POČTY PRAPORU NEBO PLUKOVNÍCH (BRIGÁDNÍCH) JEDNOTEK: TANKŮ: -	PT ZBRANÍ: 40
DĚL: 8	
POČTY PLUKŮ (BRIGÁDŮ) NEBO DIVIZNÍCH JEDNOTEK: TANKŮ: 39	PT ZBRANÍ: 48
DĚL: 30	
POČTY DIVIZE (TANKŮ, PT ZBRANÍ, DĚL)	

JADERNÝ ÚDER ZÁPADNÍCH NA 3/4 tp

část 9msd 51,49,63
3,-,20

9msp -3,- 16,19,5

1/9 msp -4,-1

3/9 msp -6,-2

2/24 mbr

4/9 msp 16,-,-

3/24 mbr

2/42 tp 8,-,-

4/2 mbr

1/25 tbr 38,-,-

2/25 tbr 38,-,-

3/25 tbr 45,48

25 tbr 74,43,18

24od 190,74,81

26 mbr 30,44,30

24 tbr 86,9,18

3/24 tbr 6,8,8

1/24 tbr 42,-,-

3/2 tp 18,-,-

4/2 tp 18,-,-

3 msp 18,10,5

4/3 msp 18,-,-

4 tp 30,-,-

1/msd 92,47,38

8,-,18

2 msp 20,47,5

4/4 msp 31,-,-

2/4 msp 14,-,2

3/4 msp 14,-,2

1/4 msp 14,-,2

3/4 mbr 24,20,10

1 msp 14,-,2

3/4 mbr 24,20,10

2/4 mbr 24,20,10

3/4 mbr 24,20,10

4/4 mbr 24,20,10

5/4 mbr 24,20,10

6/4 mbr 24,20,10

7/4 mbr 24,20,10

8/4 mbr 24,20,10

9/4 mbr 24,20,10

10/4 mbr 24,20,10

11/4 mbr 24,20,10

12/4 mbr 24,20,10

13/4 mbr 24,20,10

14/4 mbr 24,20,10

15/4 mbr 24,20,10

16/4 mbr 24,20,10

17/4 mbr 24,20,10

18/4 mbr 24,20,10

19/4 mbr 24,20,10

20/4 mbr 24,20,10

21/4 mbr 24,20,10

22/4 mbr 24,20,10

23/4 mbr 24,20,10

24/4 mbr 24,20,10

25/4 mbr 24,20,10

26/4 mbr 24,20,10

27/4 mbr 24,20,10

28/4 mbr 24,20,10

29/4 mbr 24,20,10

30/4 mbr 24,20,10

31/4 mbr 24,20,10

32/4 mbr 24,20,10

33/4 mbr 24,20,10

34/4 mbr 24,20,10

35/4 mbr 24,20,10

36/4 mbr 24,20,10

37/4 mbr 24,20,10

38/4 mbr 24,20,10

39/4 mbr 24,20,10

40/4 mbr 24,20,10

41/4 mbr 24,20,10

42/4 mbr 24,20,10

43/4 mbr 24,20,10

44/4 mbr 24,20,10

45/4 mbr 24,20,10

46/4 mbr 24,20,10

47/4 mbr 24,20,10

48/4 mbr 24,20,10

49/4 mbr 24,20,10

50/4 mbr 24,20,10

51/4 mbr 24,20,10

52/4 mbr 24,20,10

53/4 mbr 24,20,10

54/4 mbr 24,20,10

55/4 mbr 24,20,10

56/4 mbr 24,20,10

57/4 mbr 24,20,10

58/4 mbr 24,20,10

59/4 mbr 24,20,10

60/4 mbr 24,20,10

61/4 mbr 24,20,10

62/4 mbr 24,20,10

63/4 mbr 24,20,10

64/4 mbr 24,20,10

65/4 mbr 24,20,10

66/4 mbr 24,20,10

67/4 mbr 24,20,10

68/4 mbr 24,20,10

69/4 mbr 24,20,10

70/4 mbr 24,20,10

71/4 mbr 24,20,10

72/4 mbr 24,20,10

73/4 mbr 24,20,10

74/4 mbr 24,20,10

75/4 mbr 24,20,10

76/4 mbr 24,20,10

77/4 mbr 24,20,10

78/4 mbr 24,20,10

79/4 mbr 24,20,10

80/4 mbr 24,20,10

81/4 mbr 24,20,10

82/4 mbr 24,20,10

83/4 mbr 24,20,10

84/4 mbr 24,20,10

85/4 mbr 24,20,10

86/4 mbr 24,20,10

87/4 mbr 24,20,10

88/4 mbr 24,20,10

89/4 mbr 24,20,10

90/4 mbr 24,20,10

91/4 mbr 24,20,10

92/4 mbr 24,20,10

93/4 mbr 24,20,10

94/4 mbr 24,20,10

95/4 mbr 24,20,10

96/4 mbr 24,20,10

97/4 mbr 24,20,10

98/4 mbr 24,20,10

99/4 mbr 24,20,10

100/4 mbr 24,20,10

101/4 mbr 24,20,10

102/4 mbr 24,20,10

103/4 mbr 24,20,10

104/4 mbr 24,20,10

105/4 mbr 24,20,10

106/4 mbr 24,20,10

107/4 mbr 24,20,10

108/4 mbr 24,20,10

109/4 mbr 24,20,10

110/4 mbr 24,20,10

111/4 mbr 24,20,10

112/4 mbr 24,20,10

113/4 mbr 24,20,10

114/4 mbr 24,20,10

115/4 mbr 24,20,10

116/4 mbr 24,20,10

117/4 mbr 24,20,10

118/4 mbr 24,20,10

119/4 mbr 24,20,10

120/4 mbr 24,20,10

121/4 mbr 24,20,10

122/4 mbr 24,20,10

123/4 mbr 24,20,10

124/4 mbr 24,20,10

125/4 mbr 24,20,10

126/4 mbr 24,20,10

127/4 mbr 24,20,10

128/4 mbr 24,20,10

129/4 mbr 24,20,10

130/4 mbr 24,20,10

131/4 mbr 24,20,10

132/4 mbr 24,20,10

133/4 mbr 24,20,10

134/4 mbr 24,20,10

135/4 mbr 24,20,10

136/4 mbr 24,20,10

137/4 mbr 24,20,10

138/4 mbr 24,20,10

139/4 mbr 24,20,10

140/4 mbr 24,20,10

141/4 mbr 24,20,10

142/4 mbr 24,20,10

143/4 mbr 24,20,10

144/4 mbr 24,20,10

145/4 mbr 24,20,10

146/4 mbr 24,20,10

147/4 mbr 24,20,10

148/4 mbr 24,20,10

149/4 mbr 24,20,10

150/4 mbr 24,20,10

151/4 mbr 24,20,10

152/4 mbr 24,20,10

153/4 mbr 24,20,10

154/4 mbr 24,20,10

155/4 mbr 24,20,10

156/4 mbr 24,20,10

157/4 mbr 24,20,10

158/4 mbr 24,20,10

159/4 mbr 24,20,10

160/4 mbr 24,20,10

161/4 mbr 24,20,10

162/4 mbr 24,20,10

163/4 mbr 24,20,10

164/4 mbr 24,20,10

165/4 mbr 24,20,10

166/4 mbr 24,20,10

167/4 mbr 24,20,10

168/4 mbr 24,20,10

169/4 mbr 24,20,10

170/4 mbr 24,20,10

171/4 mbr 24,20,10

172/4 mbr 24,20,10

173/4 mbr 24,20,10

174/4 mbr 24,20,10

175/4 mbr 24,20,10

176/4 mbr 24,20,10

177/4 mbr 24,20,10

178/4 mbr 24,20,10

179/4 mbr 24,20,10

180/4 mbr 24,20,10

181/4 mbr 24,20,10

182/4 mbr 24,20,10

183/4 mbr 24,20,10

184/4 mbr 24,20,10

185/4 mbr 24,20,10

186/4 mbr 24,20,10

187/4 mbr 24,20,10

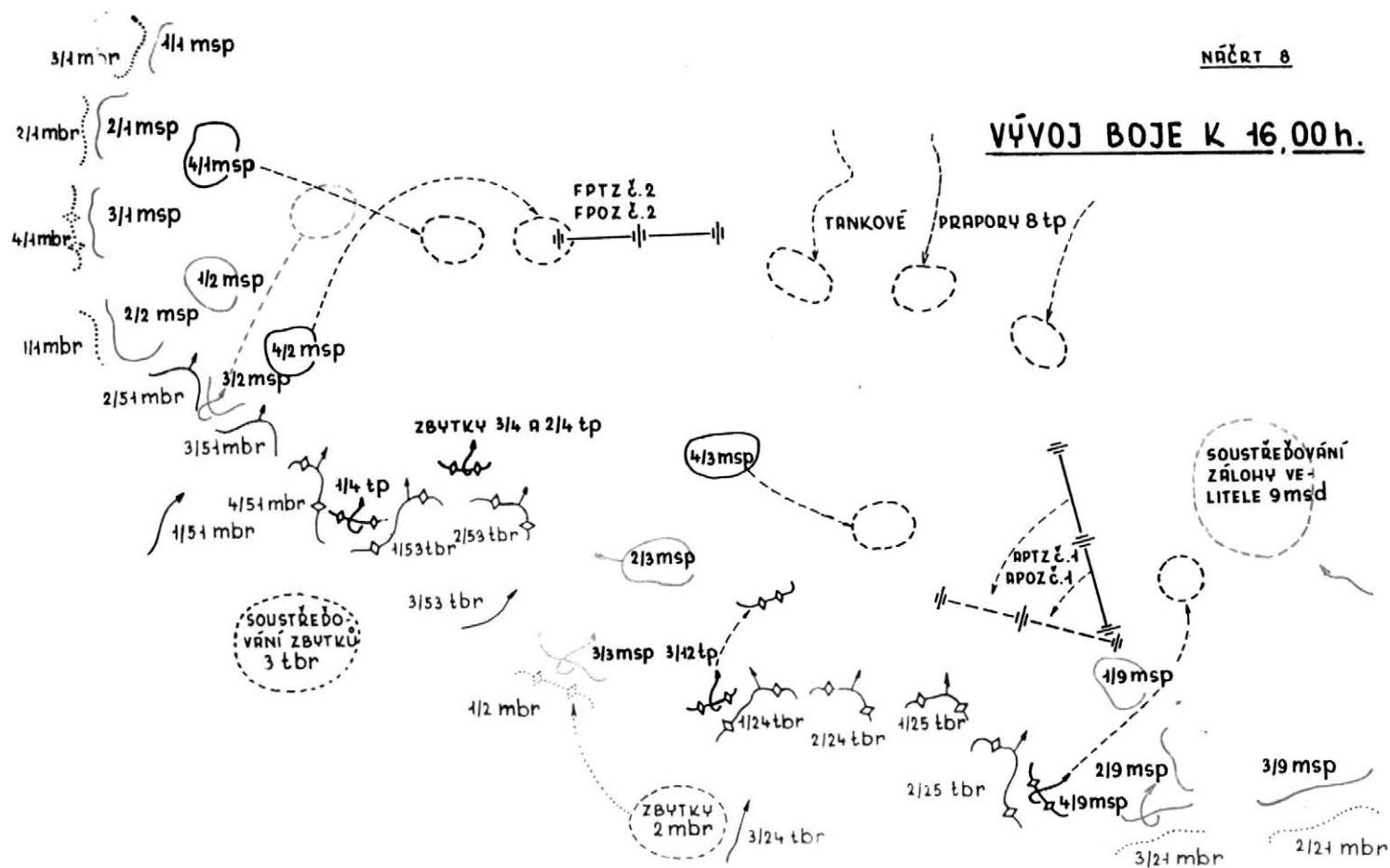
188/4 mbr 24,20,10

189/4 mbr 24,20,10

190/4 mbr 24,20,10

191/4 mbr 24,20,10

VÝVOJ BOJE K 16,00 h.

SITUACE K 20.00 h.

